ВІТАЄМО З ДНЕМ ЗНАНЬ!

Газета Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Педагогічні ВІСТІ

Вересень, 2010 року

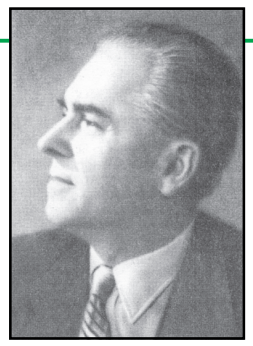

ВИЗНАЧАЮЧИ ПЕРСПЕКТИВИ ПОСТУПУ

У складних умовах фінансової нестабільності, змін соціально-політичних, економічних орієнтирів як в глобальному середовищі, так і в нашій країні, навіть тоді, коли престиж гуманітарних цінностей, престиж людей, які розвивають науку, освіту і культуру, різко падав, наш університет продовжував роботу і примножував свій науковий і науково-педагогічний потенціал.

За свою 80-річну історію Уманський педуніверситет став одним із провідних вищих педагогічних навчальних закладів України. За останні 20 років він сформувався як сучасна освітня установа, що здійснює комплексну підготовку у системі «бакалавр-спеціаліст-магістр-кандидат наук-доктор наук».

Попереднє керівництво університету (ректори В.Г.Кузь, М.Т.Мартинюк) сприяло збільшенню кількості спеціальностей і чисельності студентів, створило умови для розвитку наукової діяльності та отримання якісної освіти майбутніми вчителями і спеціалістами. Наш обов'язок — примножувати здобутки. Разом з тим, час ставить нові виклики, нові вимоги, нові пріоритети.

Одним із головних завдань на сьогодні є досягнення рівня підготовки майбутніх вчителів та фахівців економічної сфери і туризму, який відповідав би світовим стандартам вищої школи, вимогам Болонської конвенції, потребам держави. З цією метою необхідно:

- покращити умови задля професійного зростання викладачів, науковців, співробітників, студентів;
- забезпечити студентів, магістрантів, аспірантів, докторантів освітніми послугами на вищому рівні;
- зміцнити систему соціального захисту викладачів, науковців, співробітників, студентів;
- упровадити у систему управління університетом сучасні технології менеджменту;
- покращити матеріально-технічну базу, посилити фінансове забезпечення університету.

Щоб реалізувати ці завдання, необхідно мати відповідний кадровий та матеріальний потенціал. У першу чергу потрібно домогтися кількісного і якісного зростання контингенту студентів. Ми повинні боротися за кожного абітурієнта, підвищувати привабливість вищого навчального закладу, формувати його позитивний імідж.

У зв'язку з цим, одним із важливих напрямів діяльності нашого ВНЗ має стати створення розгалуженої структури, до якої увійшли б навчально-методичні комплекси «педколедж-університет», «ліцей-коледж-університет», ліцейні класи, регіональні філіали університету. Це дало б можливість збільшити кількість студентів, забезпечити вищий рівень профорієнтаційної роботи, спрямованої на пошук ерудованих, творчо мислячих абітурієнтів. Назріла потреба створити факультет довузівської підготовки.

Як ніколи, важливо системно вивчати ринок праці, прогнозувати попит на спеціальності, якісніше вирішувати питання працевлаштування випускників; аналізувати потоки потенційних клієнтів у форматі «ринок освітніх послуг-ринок праці».

Ми повинні проповідувати серед студентської молоді високі принципи гуманізму і толерантності; серед викладачів — повагу до студента як особистості, враховувати його індивідуальні здібності та особливості характеру. Партнерство між викладачем і студентом має стати звичною нормою; має набути нового якісного рівня підтримка і стимулювання молодіжних ініціатив, студентського самоврядування, поєднання навчання, науково-дослідної роботи і виховання. Особливу увагу слід приділити створенню бази для відпочинку, оздоровлення та занять спортом студентів та викладачів університету.

Кадрове забезпечення

Варто сконцентрувати зусилля на створенні належних умов праці, за яких кожен міг би щонайповніше реалізувати свій потенціал, формувати середовище, в якому кожен член університетського колективу почував би себе соціально захищеним.

Однією з головних умов успішного розвитку ВНЗ є постійне утвердження ролі кафедр як базових структур університету, постійне поповнення їх талановитими працівниками. Потрібно розробити програму підтримки викладацької молоді та прискореного професійного росту кандидатів і докторів наук. Зокрема, підготувати програми «Десять стипендій для молодих і талановитих викладачів», наукового стажування, залучати до докторантури перспективних кандидатів наук і т. п.

Для викладачів і науково-методичних працівників середнього віку також розробити спеціальні програми, що передбачають стажування у провідних вузах, наукових центрах України та за кордоном для виконання спільних наукових досліджень.

Навчально-методична робота

В організації навчально-методичної роботи варто виходити з того, що головною проблемою в університеті є поліпшення якості освіти. Для розв'язання цього завдання необхідно:

- забезпечити збалансовану організацію навчального процесу;
- суворо дотримуватися встановлених Міністерством освіти і науки нормативів навчального навантаження викладачів, при можливості зменшувати його, вивільняючи час для наукової роботи, професійного і особистісного вдосконалення;
- організувати виконання вимог щодо організації навчального процесу з урахуванням вступу України до Болонського клубу таким чином, щоб забезпечити рух університету до єдиних критеріїв і стандартів європейського простору та водночас зберегти й посилити кращі надбання і досягнення національної вищої освіти;
- створити у мережі Інтернет власну систему, яка б давала можливість підключатися до неї мережним системам сайтів викладачів і студентів для спілкування в науково-навчальному процесі;
- у рамках корпоративної комп'ютерної мережі університету перевести бібліотечний фонд на електронні носії інформації;
- сформувати фонд електронних підручників і навчальних посібників, забезпечити вільний доступ до них з кожного університетського робочого місця, у тому числі з гуртожитків;
- поступово вводити ефективні форми здобуття студентами вищої освіти, а саме: пролонгування терміну отримання освіти, що давало б можливість здобуття певного освітньо-кваліфікаційного рівня у зручні для студента терміни, можливість одержувати додаткові освітні послуги понад обов'язкову програму, поглиблене вивчення іноземних мов.

Наукова діяльність

Наукова діяльність університету має бути націлена на фундаментальні та прикладні дослідження, утвердження інноваційних підходів до організації науково-дослідної роботи. Важливим напрямом діяльності має стати забезпечення якості наукового та навчально-виховного процесу, інноваційних розробок. З цією метою слід:

- сприяти розвитку механізму взаємодії напрямів національної стратегії інтеграції науки, виробництва і влади на регіональному та загальнодержавному рівнях;
- інтегрувати наукову діяльність університету в європейський науково-дослідницький простір через партнерське співробітництво з європейськими профільними закладами;
- створити спільні наукові проекти з зарубіжними партнерами, активізувати присутність вчених університету в міжнародних наукових товариствах.

Інформаційно-комунікаційне забезпечення

Особливу увагу слід приділити:

- впровадженню новітніх інформаційно-телекомунікаційних технологій;
- формуванню єдиного інформаційного простору університету задля інтеграції навчального процесу, наукових досліджень, фінансово-економічної роботи і управлінської діяльності;
- створенню методик дистанційного навчання, електронних курсів, віртуальних лабораторій;
- забезпеченню подальшого розвитку комп'ютерної мережі, підключення до мережі Інтернет гуртожитків та кафедр;
- створенню електронних методичних посібників і підручників, подальшій автоматизацію бібліотечної справи.

Міжнародна діяльність

Назріла необхідність на кожному факультеті та в інститутах розробити програми зарубіжного стажування, забезпечити їх виконання відповідним фінансуванням із позабюджетних коштів.

Актуальною є потреба організації навчання зарубіжних студентів, що дозволить отримати додаткові фінансові ресурси та підвищити імідж університету. У цьому ми маємо значні резерви, використання яких потребуватиме максимальної адаптації навчального процесу до європейських стандартів, розвитку бази навчальної і навчально-методичної практики в т. ч. й за рахунок зарубіжних об'єктів, створення належних житлово-побутових умов.

Ми маємо забезпечити мобільність викладачів та підвищення їх кваліфікації в європейських ВНЗ-партнерах та провідних наукових центрах України через виділення грантів, участь у міжнародних конференціях і семінарах, розробку із зарубіжними університетами спільних навчальних й наукових програм підготовки студентів і магістрантів.

Серед завдань міжнародного партнерства: формування на базі інституту міжнародного співробітництва структур для виконання спільних науково-дослідних проектів; створення міжнародних авторських колективів для видання монографій та підручників; відкриття за участю закордонних колег освітніх центрів для підготовки абітурієнтів; поширення участі науково-педагогічних працівників університету в міжнародних наукових форумах.

Фінансова діяльність

Одним із важливих напрямів діяльності керівництва університету є раціональне використання держбюджетних коштів, які виділяються на потреби ВНЗ, а також пошук джерел надходження додаткових коштів.

Для поліпшення фінансово-економічного стану є доцільним: надання додаткових освітніх і наукових послуг на госпрозрахункових і договірних умовах, співпраця із роботодавцями, зміцнення матеріально-технічної бази через участь у міжнародних проектах, грантових програмах, залучення меценатів, органів центральної і регіональної влади, батьків студентів; забезпечення прозорості у питанні надходження й використання фінансових ресурсів.

Соціальна сфера

З метою поліпшення умов проживання студентів у гуртожитках передбачається:

- постійне фінансування ремонтних робіт у гуртожитках, утримання їх з урахуванням санітарних норм;
- створення особливих умов для сімейних студентів, студентів-сиріт та інвалідів;
- створення бази відпочинку для викладачів та студентів;
- експертиза стану навчальних та допоміжних приміщень і розробка плану поточних і капітальних ремонтів.

***

Майбутнє університету визначається тим, наскільки швидко і успішно ми зможемо реалізувати намічені плани нашого подальшого розвитку. Ми зобов'язані піднятися на якісно новий ступінь розвитку освіти, освоювати і ефективно використовувати всі можливості, що надаються новітніми технологіями.

Ми зобов'язані створити такі умови для наукової діяльності, які дозволять зберегти і розвивати наукові школи, домагатися нових наукових результатів. Ми зобов'язані створити інноваційну інфраструктуру, здатну перетворювати ці результати на новітні технології.

Ми зобов'язані поводитися активно на ринку освітніх послуг, зміцнювати позиції університету як визнаного лідера університетської освіти.

Ми зобов'язані поліпшити управління університетом, спираючись на демократизацію університетського життя і домагаючись оптимізації управлінської діяльності.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини посідає чільне місце в освіті, в науці, в житті регіону, яке він отримав завдяки заслугам усіх, хто працював і вчився у ньому, його професорів і викладачів, відомих учених, усіх його випускників, що прославили університет. Від нашої вірності традиціям, помножених на творчий пошук і самовіддану роботу, залежить стійкий розвиток університету, його майбутнє.

Цей програмний документ є відкритим для пропозицій і критичних зауважень, які будуть враховані.

Н.ПОБІРЧЕНКО,
доктор пед. наук,
професор,
в. о. ректора
УДПУ.

На факультетах

ФАКУЛЬТЕТУ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ – 50 РОКІВ

Б. Якимчук
декан факультету початкової освіти, доцент

Факультет початкової освіти веде свою історію з 1960 року, коли на перший курс новоствореного факультету було зараховано 50 студентів заочної форми навчання. Першим деканом факультету був В.А.Ставицький. Під його керівництвом на факультеті працювали А.І.Кагальняк, В.А.Рибак, Г.М.Левицька, М.Б.Берестіжевський, Н.Л.Скакодуб, В.О.Людвенко, О.М.Жуковський.

У вересні 1971 року після ліквідації Бердичівського педінституту факультет підготовки вчителів початкових класів звідти було переведено в Уманський педінститут. З цього часу на факультеті розпочала здійснюватись підготовка студентів денної і заочної форм навчання. З Бердичева в Умань переїхали канд. пед. наук, доц. І.А.Пащенко, канд. біол. наук, доц. Н.Н.Баннова, ст. викл. С.А. Акуратнова, Є.П.Кошелева, Ю.М.Наумов, С.Я.Хенкін, Д.І.Пащенко, Н.С.Побірченко.

Перші здобутки факультету пов'язані з роботою кафедри педагогіки і методики початкового навчання, колектив якої з вересня 1971 року по вересень 1981 року очолював канд. пед. наук, доц. І.А. Пащенко. Вагомий внесок у становлення факультету та його ствердження зробили доц. І.Я.Лисий, М.В.Картель, С.С.Крохмаль, В.Т.Ткаченко, Д.І.Балдинюк, Д.І.Пащенко.

У різні роки факультет очолювали ст. викл. С.Я.Хен-кін, канд. мед. наук С.С.Крохмаль, канд. філос. наук І.Я.Лисий, канд. біол. наук М.В.Картель, доктор пед. наук Н.С.Побірченко, а з 2005 року колектив факультету очолює канд. психол. наук, доц. Б.А.Якимчук.

У 1998 році за ініціативи Н.С.Побірченко на базі факультету початкової освіти було відкрито науково-дослідну лабораторію «Проблеми сільської початкової школи». Наталія Семенівна стала й першим завідувачем цієї лабораторії. Членами лабораторії опубліковано низку монографій, посібників, методичних рекомендацій. На базі лабораторії видається збірник наукових праць «Психолого-педагогічні проблеми сільської початкової школи».

У 2003 році на факультеті розпочав діяльність Науково-методичний центр інноваційних освітніх технологій. Центр проводить апробацію наукових досліджень з таких проблем, як індивідуалізація та диференціація навчання, інтерактивні технології навчання, інтеграція навчання, особистісно орієнтоване навчання, комп'ютеризація навчання. Директором центру є доц. Г.І.Коберник.

З 2004 року. на базі центру діє школа тренерів, де проводиться підготовка кадрів для проведення тренінгів з використання інтерактивних методик навчання, яку здійснюють провідні спеціалісти України з відповідної проблеми проф. О.І.Пометун та Л.В.Пироженко. З 2005 року доц. О.А.Комар, І.І.Осадченко, Л.М.Роєнко, Т.А.Торчинською, І.В.Шевчук, які пройшли навчання у школі тренерів, проведено більше півтори сотні тренінгів для працівників дошкільних установ, для вчителів ЗОШ різних спеціальностей, для класних керівників, для заступників директорів з виховної та навчальної роботи, директорів, працівників районних відділів освіти Черкаського регіону та викладачів ВНЗ.

Утілення в життя ідей Болонського процесу, врахування сучасних концептуальних підходів до вищої педагогічної освіти зумовлюють необхідність оновлення навчальних планів і програм, згідно з якими сьогодні будується навчальний процес на факультеті. Здійснюючи такий підхід, факультет забезпечує підготовку педагогічних кадрів до навчально-виховної та організаційно-управлінської діяльності в початковій ланці освіти.

Нині на факультеті активно впроваджується кредитно-модульна система організації навчального процесу, яка передбачає зростання ролі самостійної роботи як засобу підвищення якості професійної підготовки вчителів початкової школи.

Предметом особливої уваги на факультеті є педагогічна практика майбутніх учителів. Підхід до її організації характеризується спрямованістю на розвиток індивідуальних творчих здібностей студентів, тісним зв'язком із вивченням дисциплін психолого-педагогічного циклу, співвіднесенням теоретичних знань з шкільною дійсністю.

Сьогодні фахова підготовка студентів факультету забезпечується силами трьох кафедр: теорії початкового навчання, методики початкового навчання та кафедри виховних технологій та педагогічної творчості. На факультеті працює 23 викладачі. Серед них 18 кандидатів наук, доцентів.

У традиціях факультету — підготовка науково-педагогічних кадрів для університету із найбільш здібних випускників. Так, з числа колишніх випускників докторами наук стали О.А.Біда та Г.Т.Кловак. Близько тридцяти колишніх випускників факультету стали кандидатами наук і працюють викладачами нашого університету.

Сьогодні факультет початкової освіти — це 350 студентів денної та 600 студентів заочної форм навчання. На факультеті запроваджено систему ступеневої підготовки від бакалавра до магістра початкового навчання. Кафедри факультету забезпечують якісну професійну підготовку педагогічних кадрів зі спеціальностей «Початкова освіта. Практична психологія», «Початкова освіта» (спеціалізації: «Іноземна мова», «Фізична культура», «Шкільне бібліотекознавство»). До послуг студентів університетська бібліотека, читальні зали, навчально-методичні кабінети.

На кафедрах

КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА МЕТОДИКИ ТРУДОВОГО ТА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ

С.Ткачук
декан технолого-педагогічного факультету, доцент

Кафедру теорії та методики трудового та професійного навчання створено у вересні 1983 року після реорганізації кафедри загальнотехнічних дисциплін. У різні роки її очолювали професори Ф.П. Юхимчук та А.Г.Щеколдін, доценти Л.М.Хоменко, Т.В. Кравченко та С.І.Ткачук. Нині її керівником є доктор педагогічних наук, професор, директор Інституту природничо-математичної та технологічної освіти УДПУ О.М.Коберник.

Олександр Миколайович, використавши кращий досвід попередників, уміло впроваджує інноваційні форми організації роботи. Він є першим в Україні доктором педагогічних наук з теорії і методики виховання. У 2000 році Олександр Миколайович захистив докторську дисертацію на тему «Психолого-педагогічне проектування виховного процесу в сільській загальноосвітній школі», автор інноваційної технології організації виховного процесу в загальноосвітній школі, за якою працює значна кількість освітніх закладів України. За його авторства видано понад 220 наукових публікацій, серед яких три монографії, шість науково-методичних посібників для керівників шкіл, вчителів та студентів. Професор О.М.Коберник читає лекції завжди на високому професійному рівні, чим заслуговує на глибоку повагу студентів та колег. У 2002 році О.М.Коберник став переможцем Міжнародного конкурсу викладачів вищих закладів освіти.

Наукова і методична робота колективу кафедри спрямовані на вдосконалення системи професійної підготовки вчителів трудового навчання й інформатики, викладачів професійно-технічних навчальних закладів. Викладачі кафедри є членами науково-дослідної лабораторії «Проблеми трудової підготовки учнів сільської школи», співавторами проектно-технологічної системи трудового навчання, яку покладено в основу нового змісту трудової підготовки учнів основної школи. Результати наукових пошуків знаходять відображення в дисертаційних дослідженнях, монографіях, науково-методичних посібниках, методичних рекомендаціях, збірниках наукових праць, які входить до переліку видань ВАК України, матеріалах міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій. Лише за останні п'ять років надруковано 4 монографії, 10 навчально-методичних посібників, 4 з них з грифом Міністерства освіти і науки України та понад 100 статей.

На кафедрі працює 6 проблемних груп, роботу яких зорієнтовано на дослідження актуальних проблем удосконалення навчально-виховного процесу в загальноосвітній та вищій школі, удосконалення методики проведення занять з трудового навчання в основній та старшій школі. Показником високого навчально-методичного та наукового рівня підготовки студентів є перемоги та призові місця на олімпіадах та конкурсах студентський наукових робіт. Так, у 2010 році студентка 53 групи Ольга Левченко виборола І місце, студент 51 групи Андрій Петрук — ІІ місце у Всеукраїнській студентській олімпіаді з методики трудового навчання.

Задля підготовки науково-педагогічних кадрів на кафедрі функціонує наукова школа професора О.М.Коберника, яка досліджує актуальні проблеми технологічної підготовки учнів. За період функціонування наукової школи захищено одне дисертаційне дослідження на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних наук та понад 15 дисертаційних досліджень — кандидата педагогічних наук. 2 дисертаційних дослідження на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук пройшли попередній захист.

З 2009 року викладачі кафедри, виборовши грант Міністерства освіти і науки України, працюють над розробкою держбюджетної теми «Наукові засади застосування проектної технології у навчально-виховному процесі». Метою проекту є теоретичне об´рунтування та експериментальна перевірка ефективності застосування проектної технології у навчально-виховному процесі загальноосвітніх та вищих навчальних закладів в умовах реалізації особистісно орієнтованого підходу.

З моменту створення кафедри її колектив підтримує тісні зв'язки з провідними науковими установами України: Інститутом педагогіки АПН України, Інститутом проблем виховання АПН України, Національним педагогічним університетом імені М.Драгоманова, Тернопільським національним педагогічним університетом імені В.Гнатюка, Вінницьким державним педагогічним університетом імені М.Коцюбинського, Полтавським державним педагогічним університетом імені В.Короленка, технологічним університетом «Поділля», із навчальними закладами близького і далекого зарубіжжя.

СПІВПРАЦЯ АДМІНІСТРАЦІЇ І СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Д.БАЛДИНЮК, проректор з науково-педагогічної роботи, доц.

Аналіз виховної роботи в університеті свідчить, що в навчальному закладі створені можливості для цілеспрямованої діяльності щодо духовного, культурного, інтелектуального розвитку, соціальної і психологічної підтримки особистості. В університеті проведено реорганізацію органів студентського самоврядування, через своїх представників студентство ВНЗ набуло вагомого голосу при вирішенні проблем навчання та відпочинку.

Студентське самоврядування має невичерпні можливості для організації ефективної виховної роботи в університеті. Від формального атрибуту демократії воно сьогодні перетворилося на соціальну необхідність, важливий інструмент самоорганізації студентства, бере на себе функції організатора студентського життя. Останні документи в галузі вищої освіти особливу увагу звертають на розвиток студентського самоврядування, поставлено питання про широку участь органів студентського самоврядування у вирішення всіх питань життєдіяльності ВНЗ.

Крім аудиторно-навчальних форм діяльності, студенти проходять школу громадянського становлення через систему різноманітних студентських структур, а саме: органи самоврядування (студентська рада університету, студентські ради факультетів, гуртожитків, актив академічних груп), студентська профспілка, студентське наукове товариство, гуртки, клуби, студентські самодіяльні колективи.

Студентська рада університету як виконавчий орган студентського самоврядування включає в себе комісії: навчальну, наукову, інформаційно-правову та со-ціально-побутових питань, культури і дозвілля, спортивно-оздоровчу. До складу студентської ради університету увійшли представники всіх факультетів, студклубу, профспілки, студентського наукового товариства (29 осіб). Головою студради було обрано Аллу Чухрій (факультет української філології, 42 група), заступником голови — Олександра Слободяника (факультет іноземної філології, 31 група). Діяль-ність студради, зокрема її лідерів, з упевненістю можна оцінити на «відмінно» і за обсягом проведеної роботи і за її якістю. Студрада працювала злагоджено і мобільно.

Голова студради Алла Чухрій неодноразово представляла університет на Всеукраїнських та регіональних конференціях студентської ради, є членом Правління Української асоціації студентського самоврядування та Молодіжного виконавчого комітету Уманської міської ради. У травні 2010 року студрада УДПУ взяла на себе проведення підготовку та конкурсу «Міс педагогічний університет-2010» (робота з пошуку меценатів, рекламного та інформаційного забезпечення, сценарна розробка). За ініціативи студентської ради проведено акцію «Подаруй дитині казку», під час якої студентами зібрано кошти для Обласного міжрегіонального притулку для дітей у місті Умань. Завдяки благодійним внескам студентів придбано музичний центр, який допоможе дітлахам розвивати творчі здібності та таланти. Новорічну виставу підготували студенти університету мистецько-педагогічного ф-ту. Студрадою було ініційовано проведення краєзнавчо-пошукової експедиції «Фронтовими дорогами моїх рідних» до 65-річчя Великої Перемоги.

Саме через студентське самоврядування максимально виявляються і реалізуються творчі здібності студентів, формуються моральні якості, ініціатива, підвищується відповідальність кожного за результати своєї праці. Розвиток самоврядування студентів є важливою умовою удосконалення навчально-виховного процесу, ефективним засобом формування громадської зрілості майбутніх спеціалістів, виявлення потенційних лідерів, вироблення в них навичок управлінської та організаторської роботи з колективом — важливим фактором розвитку і модернізації суспільства. Навички управління, отримані в університеті, суттєво полегшать організаційну роботу молодих вчителів в школі, забезпечать високий рівень професіоналізму в педагогічній кар'єрі випускників вищого навчального закладу, допоможуть здобути неоціненний досвід керівника, наставника.

Ураховуючи рекомендації Міністерства освіти і науки, керуючись Статутом університету, керівництво сприяло становленню засад студентського самоврядування. Заходи за участі керівництва університету допомагають створити сприятливу атмосферу взаєморозуміння та співпраці, позитивно впливають на подальші стосунки між викладачами та студентами, допомагають студентам від-чути себе рівноправними членами великого трудового колективу, об'єднаного єдиною навчально-виховною метою.

КОНКУРС БІЗНЕС-ПЛАНІВ СЕРЕД МОЛОДІ

О.Кірдан, декан економічного факультету, доцент

Завтрашні економісти, бізнесмени та підприємці, а нині студенти економічного факультету Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини, хто вони, які вони, чим цікавляться? Вони гідні захоплення, і щораз переконуєшся в цьому, аналізуючи результати проведення конкурсу бізнес-планів підприємницької діяльності серед молоді, що традиційно щорічно проходить в Умані.

Котрий рік поспіль студенти економічного факультету стають переможцями, презентуючи власні бізнес-плани. Серед представлених до участі в конкурсі робіт найбільш актуальні, соціально орієнтовані виборюють призові місця. Компетентне журі у складі представників влади та бізнесу, науковців, а саме: заступника міського голови П.Б.Паєвського, начальника відділу у справах сім'ї та молоді В.В.Бордилєвої, начальника економічного відділу міської ради Т.Є.Подзерей, відомих підприємців оцінює підприємницькі ініціативи студентів. Як показує досвід минулих років, значна частина робіт практичного втілюються в життя підприємцями, випускниками факультету.

Цьогорічні переможці конкурсу представили проекти з переробки пластикових відходів (студентка 4 курсу А.М.Шемчук), виробництво сільськогосподарської продукції (студентка 5 курсу І.І.Погорецька), приватного підприємства «Sit&Buy» (студент 3 курсу І.С.Пуголовко), рекламного агентства «Рекламер» (студентка 5 курсу М.О.Салига), магазину товарів для дітей та дитячої бібліотеки «ПЕППІ» (магістрантка О.Г.Кондратюк).

Для студентів факультету підтримка громадою перших починань, науково об´рунтованих ініціатив — реальний прояв поєднання теорії та практики, що сприяє формуванню відповідальності перед спільнотою. Підготовка бізнес-планів та участь у факультетському та міському етапі конкурсу дає можливість студентам проаналізувати стан та перспективи розвитку в регіоні сфери послуг, торгівлі, соціальної інфраструктури. Усе це сприяє становленню фахівця, активізує студентів, долучає до активного суспільного творення.

Наукова діяльність

НЕ БІЙТЕСЬ ЗАГЛЯДАТИ У СЛОВНИК...

Т.ТИЩЕНКО, керівник Східноподільського лінгвокраєзнавчого науково-координаційного центру, доцент

Українська лексикографія завжди була незмінним чинником утвердження національної самобутності народу і виконувала важливу функцію національного самоствердження. Українські лексикони сприяли духовному збагаченню нації, формували свідомість народу, оберігали національну пам'ять і несли у віки значення слів про нашу довговічність.

Знаковими в історії української лінгвістики стали праці корифеїв національної школи лексикографії, професорів кафедри української мови нашого університету Л.М.Полюги («Словник українських морфем», «Словник антонімів української мови», «Словник фразеологічних антонімів») та В.В.Жайворонка («Російсько-український словник», «Знаки української етнокультури»). Науковий семінар «Теорія і практика укладання словників», проведений Л.М.Полюгою, приклад старших колег надихнув авторський колектив, очолюваний доцентом В.В.Розгон, на виконання наукового проекту «Фразеологічний словник творів П.Загребельного».

Один з найбільш складних і тривалих у часі різновидів праці лінгвістів — лексикографічна репрезентація діалектної мови. Користувачі словників цього часто не усвідомлюють, не уявляючи всіх аспектів підготовчої роботи: вивчення ідеографічної сфери, укладання системного питальника для збору матеріалу, запис інформації від носіїв говірки і його трансформацію у транскрибований діалектний текст, вилучення із контексту і тлумачення всіх значень діалектного слова. Крім того, час працює не на діалектолога – час збору діалектної лексики давно вже минув, бо більшість респондентів 60-70 років мають освіту, а отже, їх мовлення втрачає говіркові особливості.

Створюючи у 2003 році Східноподільський лінгвокраєзнавчий науково-координаційний центр, науковці кафедри української мови розуміли відповідальність і складність роботи, яка їх очікувала, бо, як зауважив П.Ю.Гриценко, «ми всі у великому боргу перед подільським діалектом і подоляками — творцями і хранителями цього локального мовного скарбу: сьогодні будь-хто, бажаючи пізнати мовлення краси України — Поділля, зупиняється перед бар'єром — відсутністю докладної інформації про цей діалект, його структуру, сучасний стан та історичні зміни, зв'язки з літературною мовою, мовно-літературною практикою письменників, пов'язаних з Поділлям». Відсутність подільського діалектного словника та подільського фонофонду виказують особливу цінність і актуальність обстежень сучасних подільських говірок, їхній опис та введення зібраних свідчень у широкий науковий інформаційний простір. Науковий проект «Словник подільського говору» намагаємося зреалізувати у тісній співпраці Східноподільського центру з іншими діалектологічними осередками Поділля — центральноподільським (Вінницький державний педагогічний університет) та західноподільським (Кам'янець-Подільський національний педагогічний університет).

Лексикографічній роботі сприяють участі в робочих регіональних нарадах, ініційованих директором Інституту української мови НАН України, завідувачем відділу діалектології, професором П.Ю.-Гриценком, «Подільський говір: стан і перспективи вивчення» (Кам'янець-Подільський, 2007), «Лексикографічна репрезентація подільського говору» (Умань, 2007) та ін.; виконання держбюджетної теми «Комплексне дослідження говірок подільсько-середньонаддніпрянської діалектної межі», у ході якої зібрано записи говіркового мовлення з 215 населених пунктів; щолітні експедиції викладачів і студентів під час діалектологічної практики у говірках східноподільського ареалу. Цілісну картину про лексичне багатство краю можемо одержати, ведучи дослідження одночасно за окремими сегментами мови. Для збору діалектної лексики науковцями центру було розроблено 10 питальників за тематичними групами «Одяг, взуття, прикраси» (Г.Г.Березовська), «Їжа та напої» (К.В.Кацалапенко), «Традиційне будівництво» (Л.Б.Поліщук), «Сільськогосподарські рослини», «Рибальство», «Бджільництво», «Тваринництво», «Весілля», «Родини», «Риси людини» (автор цих рядків). Підготовлено електронні варіанти словників усіх тематичних груп, але кожна нова обстежена говірка може додати лексеми, не зафіксовані раніше. Словники двох тематичних груп вийшли друком. «Лексика бджільництва Східного Поділля» (2008 р.), який уміщує більше 1000 говіркових слів (не враховуючи фонетичних варіантів), записаних у 102 населених пунктах Черкаської, Вінницької, Одеської, Кіровоградської, Миколаївської, Київської областей, є першим і поки що єдиним діалектним словником української мови, який репрезентує назви бджіл та їх різновидів, продуктів бджільництва та їх переробки, пасічного інвентарю, процесів бджільництва. Вагомим внеском у дослідження діалектної лексики та української матеріальної культури в її словесному відображенні став «Словник назв одягу та взуття у східноподільських говірках» Г.Г. Березовської (2010). Лексика на позначення одягу і взуття є однією з найдавніших і водночас динамічних у мові, вона виразно демонструє зміни у традиціях і побуті мовців, унаслідок чого лексеми змінюють свою семантику, зникають чи замінюються іншими.

До роботи над подільським словником активно долучаються члени Студентського наукового товариства ім. А.Кримського, яке діє у структурі центру. Джерельною базою курсових, бакалаврських, дипломних і магістерських робіт є тексти, записані студентами, і укладені на їх основі словнички говірки, де-факто, фрагменти загального словника. Лексикографічна праця викладачів і студентів Уманського державного педагогічного університету ім. П.Г.Тичини знаходить схвальні відгуки науковців-діалектологів.

ВИВЧАЄМО РІДНИЙ КРАЙ

І.Кривошея канд. істор. наук, доцент

Десятиліттями дослідження історії рідного краю та збереження історико-культурної спадщини Умані й Уманщини було справою Уманського краєзнавчого музею й окремих краєзнавців, таких як О.Діденко, М.Комарницький, В.Стефанович, Г.Храбан. Ситуація кардинально змінилася на початку XXI століття, коли було створено Державний історико-архітектурний заповідник «Стара Умань» (2005 р.) та відкрито в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини науково-дослідну лабораторію «Історичне краєзнавство Уманщини» (2007 р.). Ці два молодих наукових осередки за короткий час зробили вагомий внесок у вивчення минулого нашого славетного регіону.

У 2007 р. керівник науково-дослідної лабораторії «Історичне краєзнавство Уманщини», професор Т.В. Кузнець і директор ДІАЗ «Стара Умань» В.М.Лісаченко підписали угоду про співробітництво між ввіреними ним структурами.

Лабораторія і заповідник роблять спільну справу, вивчаючи історію міста, історію релігійних осередків, генеалогію населення Уманщини, перебіг революційних процесів початку XX ст., події буремних років Другої світової війни, суспільно-політичну ситуацію в регіоні напередодні здобуття Україною незалежності. За останні роки побачили світ монографії Т.В.Кузнець «Населення Уманщини в XIX - на початку XX століття» (2005) і «Православне духовенство Уманщини XIX - початку XX століття» (2006), О.В.Дудник «Національно-демократичні перетворення на півдні Київщини в революційну добу (березень 1917-1920 рр.)» (2008), О.В.Скус «Релігійна палітра Уманщини 1793-1917 років» (2009), В.В.Сокирської «Історик Григорій Юхимович Храбан: життєвий шлях та наукова спадщина (1902-1990)» (2009), навчальний посібник Б.Д.Чорномаза «Гайдамацькі повстання XVIII ст. і правда історії» (2009), брошури І.І.Кривошеї, В.С.Фуркало «Хасиди в Умані: історія і сучасність» (2007), С.А.Васільєва, І.І.Кривошеї «Парки «Софіївка» та «Олександрія» (кінець XVIII - початок XX ст.): порівняльний аналіз історії створення» (2007), О.В.Барвінок (Прилуцької), І.І.Кривошеї «Нарис історії Уманського краєзнавчого музею» (2008), І.І.Кривошеї «Уманський василіанський монастир. 1765-1834» (2009). Окремо варто відзначити проект за участю Т.В.Кузнець, М.М.Рогожі, О.В. Скус, О.В.Лісовської та О.О. Семенчук «Уманщина і уманці в роки Другої світової війни (2009), який передбачав збір та публікацію спогадів про роки війни.

Лабораторія і заповідник здійснюють організацію та проведення конференцій — регіонального, всеукраїнського та міжнародного рівнів. У травні 2007 р. спільними зусиллями лабораторії та заповідника було проведено Всеукраїнську наукову конференцію «Малі міста на історичній мапі України», в якій брали участь дослідники з Києва, Умані, Переяслав-Хмельницького, Бережан, Глухова, Кам'янця-Подільського.

Одним із сегментів співробітництва стало започаткування циклу наукових зустрічей — «Уманських краєзнавчих читань», які відбуваються, починаючи з 2007 р., в другій декаді грудня. Ці читання підсумовують результаи річних пошуків й досліджень, і є своєрідною їх презентацією широкому загалу. Матеріали і доповіді публікуються у збірнику «Регіональні проблеми української історії».

У березні 2010 р. було дано старт новому спільному проекту — щорічним біографічним науковим конференціям «Історія Уманщини в іменах».

На 20 вересня цього року заплановано проведення регіональної конференції, на якій буде обговорено минуле і сьогодення єврейської спільноти Умані, історію паломництва хасидів до нашого міста.

А 1-2 жовтня пройде Міжнародна науково-теоретична конференція «Формування сучасного архітектурного середовища історичних міст на основі реабілітації історико-містобудівної спадщини», серед співорганізаторів якої — і заповідник, і лабораторія. Участь в конференції візьмуть науковці з Києва, Умані, Бережан, Кременця, польських Гнєзна, Ланьцута, Ченстохова та інших міст.

Історичний факультет став кузнею кадрів для заповідника, адже в ньому науковими співробітниками працювали ще будучи студентами С.Васільєв і С.Любоємський. Перший і сьогодні працює в заповіднику, поєднуючи її з навчанням в аспірантурі УДПУ. Доцент кафедри історії України І.І.Кривошея, який є членом колективу науково-дослідної лабораторії «Історичне краєзнавство Уманщини», обіймає посаду ученого секретаря Державного історико-архітектурного заповідника «Стара Умань», координучи співпрацю двох наукових осередків.

І сьогодні колектив заповідника, який нині очолює О.В-.Мельничук, і науковці лабораторії під керівництвом Т.В.Кузнець продовжують дослідження і популяризацію історії Уманщини.

ТАНЕЦЬ — НАШЕ ЖИТТЯ

Л.Андрощук канд. пед. наук, доцент

Педагогів-хореографів в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини готує мистецько-педагогічний факультет. Щоденно о восьмій годині ранку відкриваються двері танцювальної зали і розпочинаються заняття. Класичний танець, сучасний танець, історико-побутовий танець, бальний танець, народний танець та ще багато інших дисциплін вивчають студенти.

Та найскладніша і найцікавіша робота розпочинається після основних занять. У вечірній час в танцкласі кипить робота. Народний аматорський ансамбль сучасного танцю «Візаві» та народний аматорський ансамбль народного танцю «Яворина» працюють над створенням та відпрацюванням танцювальних номерів.

Ансамбль народного танцю в Уманському державному педагогічному університеті створено в 1972 році. Створив колектив та багато років керував ним В.Є.Калінічев. З 1992 по 1995 рік народним аматорським ансамблем народного танцю «Яворина» керував Заслужений працівник культури України В.В.Костриця. Протягом 1995-2008 років його очолював Г.О.-Піддубний. З 2009-го колективом керує випускник мистецько-педагогічного факультету С.В.Куценко.

Серед останніх нагород колективу грамота від хореографічної спілки України (2008 рік), диплом лауреата конкурсу імені Василя Авраменка та грамота Черкаського обласного відділу культури (2009 рік) та диплом 2-го ступеня на обласному турі конкурсу імені Павла Вірського (2010 рік).

Народний аматорський ансамбль сучасного танцю «Візаві» засновано в 1998 році Л.Андрощук. За 12 років колектив «Візаві» підготував близько 40 хореографічних композицій та хореографічні вистави «Собор Паризької Богоматері», «Тополя», «Майстер і Маргарита». В 2002 році колектив представив танцювальну програму «Барви кохання» та отримав звання народного аматорського. В 2003 році ансамбль презентував хореографічну виставу «Собор Паризької Богоматері», а керівник танцювального ансамблю отримала диплом другого ступеня на конкурсі «Кращий молодий працівник культурно-освітнього закладу».

2004 рік — третє місце на конкурсі «Шевченко в моєму серці» в номінації «Театральний конкурс» за хореографічну виставу «Тополя» (Київ). 2005-й — творчий звіт колективу, концертна програма «Крок до вершини». 2006-й — третє місце в номінації «сучасна хореографія» на конкурсі сучасного естрадного мистецтва «Твій шанс» (Чернігів). Гран-прі на міжнародному конкурсі «Кримський танцювальний трофей» в номінації «сучасна хореографія» (Севастополь) за хореографічну композицію «Жанна д'Арк». Творчий звіт колективу — концертна програма «Діти Сонця».

2007 рік — прем'єра хореографічної вистави «Майстер і Маргарита», презентація хореографічної композиції «На Івана Купала» в дендропарку «Софіївка». Керівника ансамблю визнано «Жінкою року міста Умань 2007» в номінації «Жінка-творчість». 2008-й — друга премія (хореографічна композиція «Порив», постановка Людмили Андрощук) та третя премія (хореографічна композиція «Розчарування») на 2-му відкритому конкурсі балетмейстерів (Харків). Презентація хореографічної вистави під відкритим небом за мотивами грецької міфології «Яблуко розбрату» в дендропарку «Софіївка». Керівника ансамблю нагороджено відзнакою виконкому Уманської міської ради «Кращий за професією».

Минулого року ансамбль удостоєний Почесної грамоти Черкаського обласного відділу культури. А у цьому році — диплома першого ступеня на обласному турі конкурсу імені Павла Вірського, а керівник ансамблю «Візаві» Людмила Андрощук отримала нагороду на конкурсі аматорського мистецтва України «Оплески».

Та найкраща нагорода за кропітку роботу — це вдячні глядачі. Адже кожний танцювальний номер — результат титанічної творчої роботи, тривалих репетицій і великих матеріальних затрат.

Восьма година вечора. Закінчуються репетиції творчих колективів, але в танцкласі продовжується робота над бакалаврськими та дипломними хореографічними постановками. Та ніхто не жалкує про такий режим роботи. Адже наше життя — це танець.

ДОСЛІДЖЕННЯ З ІСТОРІЇ ШКОЛИ

В.ПОЛЄХІНА, старший науковий співробітник науково-дослідного центру педагогічного краєзнавства.

Хоч як би складалася доля, скільки б яскравих і важливих подій не трапилося на віку, але срібний голос шкільного дзвінка, що покликав за парту, той день, коли вперше переступив шкільний поріг, ім'я першої вчительки, кожна людина пам'ятає завжди. Тому що цей момент — чи не найважливіша віха на життєвому шляху.

Сільська школа — не просто навчальний заклад, будинок, де йдуть уроки. У селі школа — центр освіти, культури, духовності. Є школа, — отже, підростають діти, є молодь, є майбутнє.

Спробою відкрити для читачів світ школи села Білашки стала книга «Школа і долі» (автори В.М.Полєхіна, Л.М.Нестругіна, за загальною редакцією Н.С.Побірченко).

Книгу презентували на виїзному засіданні Науково-дослідного центру педагогічного краєзнавства АПН та МОН України Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини у селі Білашки Тальнівського району Черкаської області.

Ми, автори видання,— не байдужі спостерігачі, адже вивчаємо і досліджуємо історію школи у трьох іпостасях — у ролі учениці, вчителя і науковця. Це дуже цікаво і відповідально.

Першим на цьому шляху було психологічне відкриття, точніше — підтвердження давнього спостереження: в селі час плине по-своєму. Міцніші традиції, довша пам'ять, тому що люди – учасники і свідки подій — живуть на одному місці. Село і на початку XXI століття, в пору масової урбанізації, зберігає таке безцінне явище, як родові зв'язки. Взаємостосунки односельців, сусідів передаються з покоління в покоління. Як свідчить опитування, навіть у наш прагматичний час переоцінок і руйнації системи моральних цінностей сільська школа для її колишніх випускників залишається в одному ряду з батьківською хатою.

Вдивляєшся у фотографії, яких у книзі більше двохсот, слухаєш спогади ветеранів, розповіді односельців — і оживають перед очима давні події. Особливо цікаво, коли в деталях розповідають про шкільні будні: як жили, як навчалися (часом десятеро по одній читанці), як хмиз на плечах носили, щоб у класі грубку затопити, як екзамени здавали, як у полі чи на току працювали… Маємо ще одне, підтверджене масою фактів, спостереження: у найважчі, найбідніші часи, приміром, у післявоєнну пору дуже цінували знання. Діти, особливо старшокласники, прагнули вчитися, шанобливо ставилися до школи й учителів.

Акцент зроблено на опис та дослідження минулого школи, бо йдуть у небуття старенькі вчителі, жовтіють та губляться фотографії, а сьогодення відкрите для досліджень історії школи та села.

Зростання і розвиток школи, зокрема сільської, до сучасного рівня — це результат праці і творчості багатьох поколінь учителів. Їх досвід дуже важливий в арсеналі педагогічно-краєзнавчої науки. У різних аспектах досліджують цю проблему аналітики, психологи, соціологи.

Ця книга про історію однієї сільської школи — спроба зробити свій внесок у дослідження джерел педагогічного краєзнавства, збираючи конкретні факти, свідчення з перших вуст — від учителів різних поколінь, від сільської громади. Крім того, до книги входять архівні дані, документи, листи, фотографії.

Захоплюючим був процес збору матеріалів уже тому, що змусив на прикладі однієї школи прослідкувати зміни в системі освіти впродовж останніх століть, у нових іпостасях, іншими очима побачити багатьох своїх односельців.

Ми зібрали під однією обкладинкою, наче під дахом рідної школи, випускників різних поколінь — людей цікавих доль. Герой-фронтовик і капітан підводного човна, професор-хірург із талановитими руками і майстер добувати воду, заслужений лікар України й автор винаходів у галузі харчової промисловості, і ще багато непересічних особистостей випускників однієї школи. Різні шляхи і різні долі, але всі вони починалися за партами в Білашківській школі.

Сподіваємося, що книга викличе інтерес у вчителів та випускників Білашківської школи, а також усіх тих, кого цікавлять дослідження у галузі педагогічного краєзнавства.

Школо рідна,
Ти мене
відкритими дверима
Запросила в храм
добра і знань,
Сільська школо,
лагідна і мила,
Моя радість і моя печаль.

Творчість учасників університетського літературного об'єднання імені Миколи Бажана

ДЛЯТВОРЧИХ ІТАЛАНОВИТИХ

У новий навчальний рік університетське літературне об'єднання імені Миколи Бажана вступає не з порожніми руками. Не рахуючи давніших здобутків, яких із часу заснування літоб'єднання (а це 1996 рік), — набиралося дуже багато, — лиш за рік попередній проведено цілу низку заходів. Це й зустрічі з видатними й цікавими літераторами: з завфондами Київського Меморіального музею-квартири П.Г.Тичини Григорієм Донцем, з поетом, лауреатом Національної премії імені Тараса Шевченка Петром Перебийносом, з письменниками Андрієм Курковим, Маріанною Маліною та Мілою Іванцовою, з поетесою села Танське на Уманщині Любов'ю Бойчук, з київським поетом Сергієм Пантюком, а також, що особливо приємно — з нашою випускницею, а нині письменницею й авторкою кількох книг Оксаною Лущевською, котра навідувалася зі США. Ще були творчі вечори, проведені спільно з Уманським Літературним Клубом; дійство «Поетичні Миколайчики», творчий вечір «Ліна Костенко в моєму житті» і т. ін. Звісно, все це відбувалось за сприяння кафедри української літератури й українознавства та деканату факультету української філології.

Крім виданого — вже третього за рахунком — альманаху учасників літоб'єднання «Садова, 28», до здобутків літоб'єднання з гордістю можна зарахувати й нову книгу прози для дітей Оксани Лущевської «Різдвяні повісті» (К., 2010); а також — свіжовидану книгу віршів для дітей нашої випускниці Юлії Гончар «Райдуга-стежинка» (Черкаси, 2010). Нагадаємо, що Оксана Лущевська до цього вже мала книгу-казку «Дивні химерики, або Таємниця старовинної скрині» (Київ, 2009) і поетичну збірочку «Візії» (Тальне, 2008), а Юлія Гончар — поетичну збірочку «Філософія травня» (Черкаси, 2005).

Здійснено низку колективних публікацій у виданнях: «Спалах» (Альманах Черкаського літературного об'єднання імені В.Симоненка. — Чекраси, 2010), університетській газеті «Педагогічні вісті», факультетській «Боговиці», а ще — на Інтернет-сторінках, зокрема, у віртуальному альманасі «Захід-Схід» тощо.

Радісними подіями попереднього навчального року стали й перемоги. Учасник літоб'єднання Артур Цикалюк зайняв І місце в Черкаському обласному конкурсі «Україна і я» в номінації «Я — патріот»; уже згадані Юлія Гончар і Оксана Лущевська стали переможницями літконкурсу «Рукомесло», а Ганна Сокотнюк зайняла 4 мі-сце в обласному поетичному слем-турнірі (м.Черкаси). Окремим учасникам літоб'єднання укотре виділено щорічну стипендію видавництва «Смолоскип» (Київ), призначену для обдарованої молоді.

Дорогі першокурсники! Немає сумнівів, що ви теж — творчі й талановиті! Навіть якщо ще не зважувалися писати щось власне. Навіть якщо і самі про це ще не знаєте. Тож запрошуємо приєднуватись до наших засідань: спершу як глядачі-слухачі, а там, гляди, уже — як найповажніші учасники літоб'єднання імені Миколи Бажана!

М.ПАВЛЕНКО,
керівник літоб'єднання,
член Національної спілки письменників України.

ДІАЛОГІЗКОХАНИМ абоСВІТЛИЙРОМАНПРОЧОРНЕЖИТТЯ

(Інтерв'ю з Мариною Павленко з приводу виходу її нової книги)

— «Санта Лучія в кирзових чоботях» — уже не перший Ваш твір, у якому звертаєтеся до історії. До цього вже була й трилогія «Русалонька із 7-В», і оповідки-дослідження про дитинство Надії Суровцової, Павла Тичини, Василя Симоненка, Василя Стуса й Ірини Жиленко, і книжка «дорослих» оповідань «Як дожити до ста»… Що стало поштовхом для створення вже цього роману?

— Перебуваючи зі своїми студентами у фольклорно-етнографічній експедиції в селі Осітна Христинівського району, випадково дізналася, що там із післявоєнних часів проживає італійка Леа Сорезіна. У війну вона була на заробітках в Німеччині й мала необережність закохатися в українця-остарбайтера. Одружилися, уже ростили трьох діток, та чоловіка все тягло на батьківщину… Про те, куди подівся дорогою в Україну чоловік Семен Лукащук, про ті кола пекла, які довелося пройти цій мужній і надзвичайно дотепній жінці (ох, ким тільки не була: й передовою свинаркою, і передовою дояркою, і прибиральницею, і…), — у моєму романі. Утім, прикметно, що саме СВІТЛИМ романом про чорне життя назвав цей твір глибокошанований письменник Юрій Мушкетик. У книжці й справді багато комічних моментів: як-от з матюками — першими словами, яких Леа тут навчилася, чи — з тим, як вона, не знаючи мови, ходила по мед з мішком тощо. Багато кохання: недарма видатна черкаська журналістка Лілія Шитова так і назвала свою післямову до книги: «Діалог із коханим». Є й поштовхи до серйозних роздумів: чому італійка зуміла вивчити українську за рік-другий, а деякі українці не спромоглися на це, навіть проживши тут життя? Чому вона за багато років не забула своєї італійської, а ми часом «забуваємо» її, щойно десь «вирвались у світ»? «Чого не говориш по-нашому?» — так моя героїня питає сусідського онука, який, прийшовши з армії, став «закидати» на «общепонятном». — «Я, тьоть, язик, забил!» — «А хай же тобі чорт об що ж це ти так сильно забив того язика, що він тепер не вимовляє по-людськи?» — «Забіл — ето значіт нє помню, тьоть!» — «А, бляха-муха, то ти ще й головою вдарився?»

— Друга частина «Санти Лучії…» — теж доволі трагікомічна…

— Крім того, що в ній відлунюється і доля «нашої італійки» Леа Сорезіни, друга частина є ніби зворотним боком медалі: у ній бачимо вже сучасних українок, які найнялися доглядальницями в Італії. Сюжет побудований на розповідях наших уманчанок-заробітчанок. Коли мені повідомляли зі Львова звістку про те, що рукописові цієї книжки присуджено премію міжнародного конкурсу ім.Богдана-Нестора Лепкого, то насамперед по-

цікавились, чи не мешкала я в Італії: мовляв, усе так правдиво…

— Чого б Ви побажали читачам, серед яких книжка вже встигла отримати успіх?

— Спершу обмовлюсь, що безмежно вдячна видатній поціновувачці українського слова у Бельгії Марії Королик — за фінансове сприяння у виданні. Звісно ж, уклінне спасибі й самій Леа Сорезіні, її щирим сусідкам, її доньці Ганні Семенівні Бондар (мешкає і вчителює в Черкасах) за допомогу в написанні книжки. Дай, Боже, їм усім здоров'я! А читачам?.. Узагалі, низько вклоняюсь перед людьми, які люблять і ВМІЮТЬ читати. Крім здоров'я і особистого благополуччя, зичу всім ще й гарних книжок, творів, які не розчаровують, творів, які очищують і надихають. І звісно ж, успіху!

Ю.ГОНЧАР.

Наталія ЗАРУДНЯК

❋ ❋ ❋

Лекція: "Рильський".
Наочний матеріал:
Червонобокі яблука.
Підсумки -
В аудиторії запах саду.

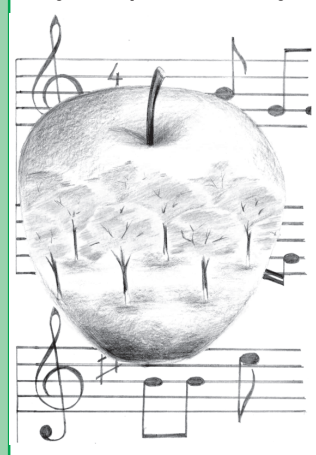

❋ ❋ ❋

Вчу граматику:
Щоразу розставляю
розділові знаки
В душах оточуючих,
І щоразу - з помилкам.

❋ ❋ ❋

Іноді хочеться стати
маленькою-маленькою.
Проблеми були б
Такими великими,
Що не змогла б і побачити.

❋ ❋ ❋

Осінь. Згасання. Груша.
Червоно-багряне листя
кров'ю оплакує
Своє минуле.

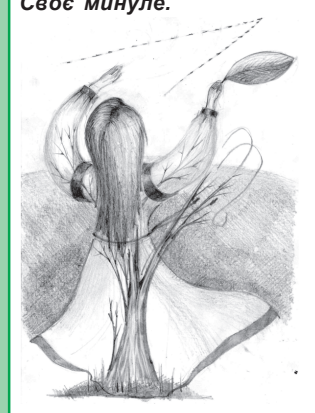

❋ ❋ ❋

Сиве небо,
Сивий інститут,
Викладач посивів за
кафедрою.
А в мене пальці сині-сині,
від чорнила

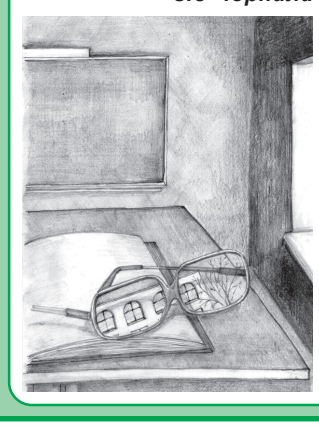

Ольга МАРТИНЮК

❋ ❋ ❋

В кімнаті плюс чотири.
Набридли всі ефіри —
Нудні.

Безсоння до світанку,
А на сніданок манка —
Мені.

Дивитимусь на зорі,
Що тануть
в неба морі —
На дні.

Тремтливі вкрию плечі,
Як павутиння речі —
Старі.

Жахатимусь від тіней,
Що тануть в заметілі —
Страшні.

Зі спокоєм прелютим
В очах — зі сліз салюти
Страшні.

В чужім холоднім ліжку
Перезимую нишком —
Вві сні.

Артур ЦИКАЛЮК

❋ ❋ ❋

Дві
ворони
цілуються
на горбку
посеред
поля.
хіба —
лиш лебеді —
любов?
Чорні
теж у повнім
праві —
власний
світ.

Наталя МУРЗАК

❋ ❋ ❋

Яка приємна
несподіванка —
Через роки почути
голос твій!
Щось глибоко
в душі заворушилось,
Скрутилось,
зашипіло, наче змій.
Як і колись, твій голос
врівноважений,
Спокійний
і тривожний водночас.
Тобі дзвонити
так і не наважилась,
Хоч спогади з'являлися
щораз…
Хай світять зорі,
сонце хай всміхається
Тобі й мені,
всім людям на землі.
Усе чудово,
серце лиш
здригається:
Через роки
я чую
голос твій!..

Анастасія ПОДБІТОВА

❋ ❋ ❋

Я пташкою хотіла б
заспівати
Про ці сади,
де яблуні цвітуть,
І як квітки
висаджувала мати
У тім саду,
де радощі живуть.

Голубкою хотіла б
щебетати,
Злетіти в небо,
з сонцем говорить!..
І світ такий безмежний
обіймати,
Хвалити долю
і хотіти жить.

Я зіркою хотіла б
засвітитись
У тих очах,
де любощі ростуть.
І тихо за таке життя
молитись,
В якому казку
й мрію
не псують!

Олена БОГАЧИК

Спогад про літо

Візьме в обійми нас
морський прибій
І на піску залишим лиш
відбитки,
Злетівши на солодких
крилах мрій.

Проте - втомилися над
морем мчати,
Як ластівки у синю
далечінь.
Втомились ролі свої
грати,
В небесну дивлячись
глибінь,
І - знову й знову
розправляти крила…
Спалив давно їх
сонячний вогонь,
Яким душа твоя мене
манила
І обпікала дотиком
долонь.

Дарія ДЯЧЕНКО

Сон першокурсниці

Мене вбиває це світло!
Важкий сон приходить
вночі.
Тануть сили мої
непомітно,
А в небі кричать сичі…

Знову ніч. Я заснути
хочу,
Обійтись без тяжких
сновидінь…
Третій тиждень сон цей
морочить:
Гори, річка внизу… Крик
падінь…

Страшно в прірві вода
бушує,
А тут, з висоти
польоту орла
Життя обривається
нитка…
В шерензі я третя
була…

Один за одним
стрибають,
Пронизливо кожен
кричить…
Від страху умить
прокидаюсь!..

…Це всього лиш
будильник дзвенить!

Катерина ПРИЛИПКО

❋ ❋ ❋

Софіївка. Осінь. Сонце
в листі.
Там, де гуляли з тобою
колись ми,
Двоє закохані в небо:
Ти в мене, я - в тебе…

Софіївка. Осінь. Сонце
в листі.
Гуляєм з тобою так, як
колись ми.
Мила, тиха й дружня
Пара подружня…

Софіївка. Осінь. Сонце
в листі.
Будеш гуляти так, як
колись ми.
В пожовклих думках
З пожовклим життям в
руках…

Ганна Сокотнюк

❋ ❋ ❋

Твоя любов - моє дитя.
Подай на мене в суд!
Я щодня платитиму
тобі аліменти
Посмішками.

❋ ❋ ❋

Без трьох годин
завтра.
А я все пишу
Про чиюсь
Майстерно-довершену
Творчість.
Моя ж власна такою не
стане,
Бо ж на неї вічно
Не вистачає
Цього сьогодні…

Педагогічні ВІСТІ

Газета Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини

Реєстраційний номер ЧС №610
Тираж 1000 прим.
Замовлення №3

Засновник: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.
Головний редактор — кандидат філологічних наук, доцент Н. А. ЦИМБАЛ.
Макетуваннятаверстка — Є. М. ПИЛИПЕНКО.
Технічнийредактор — І. С. ТКАЧУК.
Наша адреса: 20300, м. Умань, вул. Садова, 28

- За зміст і достовірність відповідальність несе автор публікацій.
- Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
- Редакція залишає за собою право виправляти і скорочувати матеріали.

Газета надрукована Уманським комунальним видавничо-поліграфічним підприємством Черкаської обласної ради.